

Ejvind Larsen Vognsegård
Høedvej 51
Høed
4450 Jyderup

Virksomheder
J.nr. MST-1276-00097
Ref. Soeje/liwgr/desth
Den 1. juli 2019

CVR: 78597615

Att.: Ejvind Larsen, epost: ejv.larsen@hotmail.com

Påbud om genopretning af hidtidig tilstand i Tuse Å-system

Som varslet med brev af 2. maj 2019 meddeles hermed påbud om genopretning af den hidtidige tilstand i å-systemet Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å. Påbuddet gives til Ejvind Larsen Vognsegård, att. Ejvind Larsen, Høedvej 51, Høed, 4450 Jyderup.

Påbuddet meddeles på baggrund af udslip den 6. september 2018 af anslået 100 ton KombiGro til å-systemet Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å.

Ud fra en overordnet vurdering af den konkrete miljøskadesag, den umiddelbare indsats der allerede er gjort, og hvordan miljøtilstanden bedst, hurtigst og mest ressourceeffektivt genoprettes, meddeler Miljøstyrelsen en serie delpåbud, så genoprettelsesindsatsen løbende kan tilpasses på baggrund af udviklingen i vandløbssystemet.

Lovgrundlag

Påbud meddeles med hjemmel i miljøskadelovens¹ § 19, stk. 1 og 2, og § 20.

Påbud

Følgende delpåbud 1-3 skal efterkommes i tidsmæssig rækkefølge/serie, medmindre andet aftales med Miljøstyrelsen. Skulle udviklingen i vandløbssystemet blive anderledes end forventet, kan Miljøstyrelsen blive nødt til at varsle nye påbud på baggrund af de nye oplysninger samt udstede nye påbud. Delpåbuddene 1-3 skal føre frem mod det overordnede mål angivet i Påbud A. Dokumentationen skal afleveres løbende som angivet i det følgende og senest 30. august 2019 for fisk og senest 31. december 2019 for smådyrsfauna, så Miljøstyrelsen snarest herefter kan afgøre, om delpåbud 1-3 er opfyldt. Derudover meddeles påbud 4 vedrørende sikkerhedsstillelse.

Påbud A

Påvirkningen som følge af udledningen skal mindskes i et omfang, så tilstanden bringes tilbage på niveau med det, den var umiddelbart før forureningen den 6. september 2018. For efterkommelse af påbuddet skal der som minimum foreligge

¹ Bekendtgørelse af lov nr. 277 af 27. marts 2017 om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven)

tilstrækkelig dokumentation til, at Miljøstyrelsen finder det sandsynliggjort, at den naturlige udvikling i området vil sikre retablering af den oprindelige tilstand inden for et acceptabelt tidsrum.

I nedenstående Tabel 1 ses en oversigt over de kvalitetslementer, der indgår i fastsættelsen af den økologiske tilstand i de respektive vandområder, som udgør de berørte strækninger i Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å samt den samlede økologiske tilstand for de berørte vandområder som angivet i Vandområdeplan 2015-2021 (<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=vandrammedirektiv2-2016>).

Det forventes ikke, at udslippet af KombiGro har haft nogen påvirkning på vandløbs planteliv, hvorfor tilstanden af makrofyter ikke indgår i vurderingen af, hvorvidt tilstanden kan retableres inden for et acceptabelt tidsrum.

Beliggenheden af de respektive vandområder kan ses på Figur 1.

Tabel 1 Referencesituationen, Økologisk tilstand før udslippet for de berørte vandområder i Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å samt supplerende oplysninger om tilstand for smådyr og fisk (vandområde o8498g er ikke medtaget da størstedelen ikke er berørt)

Vandløb (vand- områder)	Små- dyr* (DVFI)	Fisk (DFFVø/ DFFVa) **	Makro- fyter (DVPI) ***	Samlet ****	Smådyr (DVFI) *****	Fisk DFFVø/ DFFVa ***** ***** *****
Møllerenden ros_2.2_01880	Moderat	Ukendt	Ukendt	Moderat		God (2013) Ringe (2014) Ringe (2016)
Kobbøl Å Ros_2.2_01860 ros_2.2_01900 o8498_e o8498_f	God God Moderat Ukendt	Ukendt Ukendt Dårlig Ukendt	Ukendt Ukendt Moderat Ukendt	God God Dårlig Ukendt		Ringe (2013) (ros_2.2_01900) Ringe 2014 (Ros_2.2_01860) Ringe 2016 (på undersøgte stationer)
Tuse Å o8498_i o9012	Moderat Moderat	Moderat Ukendt	Moderat Ukendt	Moderat Moderat	Moderat (2016) (o8498_i)	God (2016) (o9012)

* Vandløbs tilstand i forhold til smådyr fastsættes i Vandområdeplan 2015-2021 som udgangspunkt ud fra bedømmelser fra perioden 2003 til og med 2012. Som udgangspunkt foretages en tilstandsvurdering baseret på data fra perioden 2008-2012 samt nyere data på baggrund af konkrete henvendelser.

** Tilstand mht. fisk baseres på fiskedata og oplysninger om forekomst af grus indsamlet i perioden 2003 til og med 2013.

*** Tilstandsvurderingen foretages med udgangspunkt i overvågningsdata fra NOVANA. Vurderingen af de enkelte målestationers konkrete tilstand foretages af DCE.

*/**/****/***** <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=vandrammedirektiv2-2016>

***** DVFI i Tuse Å, 2018. Orbicon A/S 21. September 2018.

***** Vurdering af omfanget af fiskedød efter udslip af novoslam i Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å. Limno Consult 25. september 2018.

***** Henriksen, P. W. 2014. Fiskeundersøgelser i Holbæk Kommune 2014
 Fiskebestanden i Tuse Å. Fysiske forhold, bestandstætheder, Opfyldelse af fiskemål, effekter af ådalsprojekter på fisk, udvikling. Projekt udført af Limno Consult for Holbæk Kommune.
 ***** Henriksen, P. W. 2016. Fiskeundersøgelser i Holbæk Kommune 2016
 Fiskebestanden i Tuse Å. Fysiske forhold, bestandstætheder, Opfyldelse af fiskemål, effekter af ådalsprojekter på fisk, udvikling. Projekt udført af Limno Consult for Holbæk Kommune.

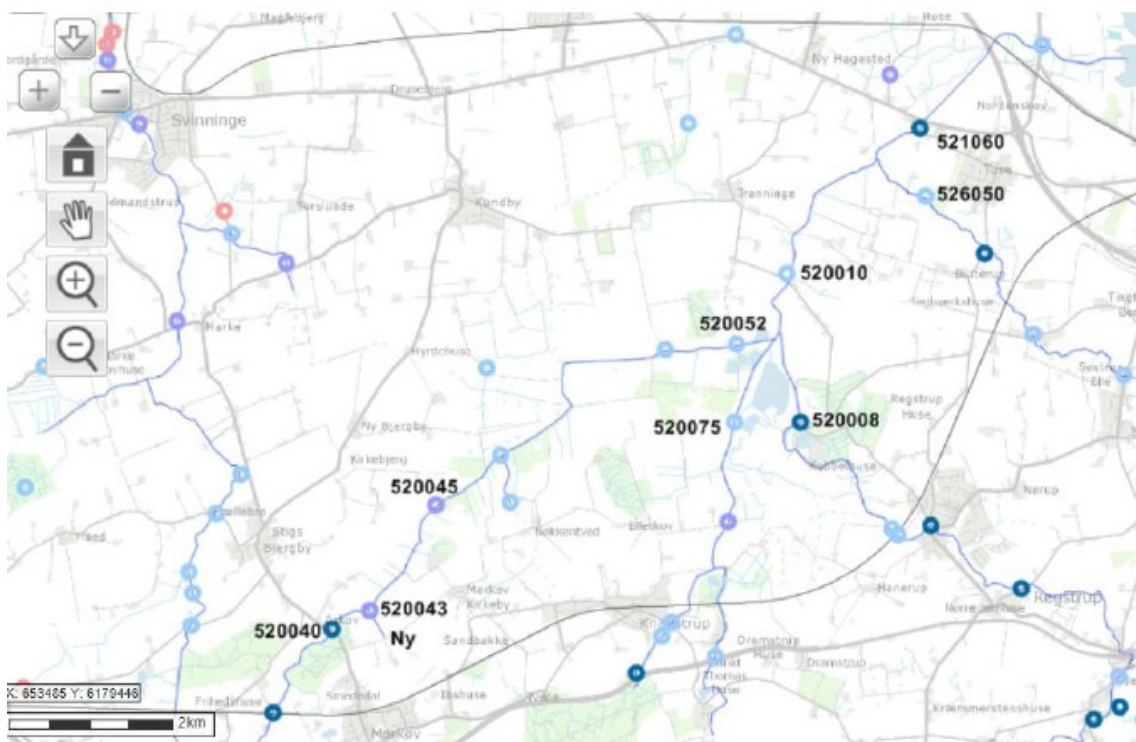
Figur 1 Oversigt over vandområder berørt af udslippet. Udslipstødet Ringstedvej 48 er markeret.

Delpåbud 1

Der skal udføres følgende monitoring i april-maj og december 2019:

I april-maj 2019 foretages en undersøgelse af smådyrsfaunaen ved 11 stationer². De 10 af stationerne er vist på Figur 2, og der foretages desuden en undersøgelse ved st. 520047. De økologiske tilstandsklasser for de berørte vandområder kan ses i Tabel 1.

² Jf. mail af 3. april 2019 fra NIRAS udvides monitoringsprogrammet til 12 stationer, idet station 520047 medtages.

Figur 2 Stationer i smådyrsundersøgelse (udarbejdet af NIRAS).

Prøverne udtages efter retningslinjerne i den tekniske anvisning VO7 fra DCE vedr. Makroinvertebrater i vandløb. Prøverne oparbejdes i laboratoriet til udvidet niveau.

Afrapportering sker i form af artslistes, oversigtstabeller og notat med en indgående faglig vurdering af skadespåvirkningen på smådyrsfaunaen. Data lægges desuden i WinBio.

Undersøgelsen i april-maj 2019 er udført og Miljøstyrelsen har modtaget resultaterne den 3. juni 2019.

Efter sidste undersøgelse i december 2019 skal den påbuddet er stilet til udarbejde en samlet rapport med en samlet vurdering af faunaens påvirkningsgrad, hastigheden af retableringen af den tidligere tilstand for både smådyr og fisk, og sandsynligheden for at nå målet med at opnå et niveau for tilstanden som før udledningen.

Delpåbud 2

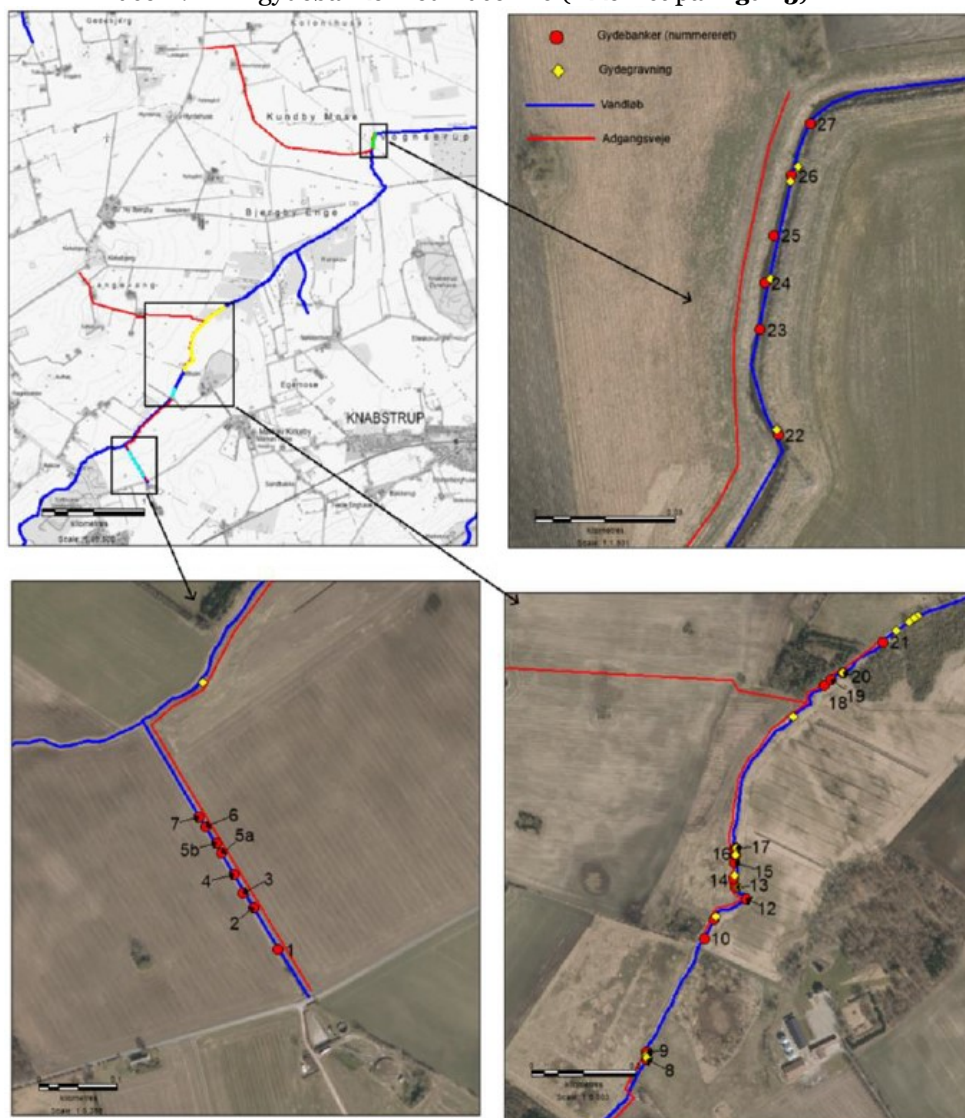
Der skal udføres følgende monitoring i maj-juni 2019:

I slutningen af maj eller begyndelsen af juni 2019 gennemføres en undersøgelse af yngelforekomster (årets yngel) på 13 – 15 gydebanks i Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å.

Procedure for undersøgelse af yngel på gydebankerne udføres efter nedenstående metode som er foreslået af NIRAS. NIRAS har drøftet metoden med DTU Aqua, som har anbefalet den³.

Som udgangspunkt udføres undersøgelserne på følgende lokaliteter (numre refererer til kort på **Figur 3**):

- Møllerenden: 3 gydebanks på strækningen med nr. 1 – 7.
- Kobbøl Å: 1 gydebank på strækningen med nr. 8 – 9.
- 3 gydebanks på strækningen med nr. 12 – 17.
- 2 gydebanks på strækningen med nr. 18 – 21.
- 2 gydebanks på strækningen med nr. 22 – 26.
- 1 – 2 gydebanks ved Nybro (ikke vist på **Figur 3**)
- Tuse Å: 1 – 2 gydebanks ved Tuse Bro (ikke vist på **Figur 3**)

Figur 3 Gydebanks (røde prikker) og registrerede gyde-gravninger (gule markeringer) i Møllerenden og Kobbøl Å i vinteren 2018/2019. (udarbejdet af NIRAS).

³ Notat. Alm. Brand. Udslip med slam til Tuse Å systemet. Forslag til monitoringsplan for vandløbene i perioden marts-august 2019. NIRAS 12. marts 2019.

På hver gydebanke foretages elektrofiskeri langs bredden på en kortere strækning af formentlig 5 – 15 meter. Den befiskede længde afhænger af tætheden af yngel, idet der tilstræbes en fangst på mindst 10-15 fisk, hvorefter fiskeriet stoppes.

I maj-juni er ynglen blevet så stor, at det vurderes at risikoen for at de tager skade af elektrofiskeriet er forholdsvis lav. For at minimere risikoen for at skade ynglen skal den håndteres mindst muligt og derfor skal længen af ynglen ikke registreres.

Der beregnes gennemsnitslængde for hver gydebanke, og desuden opgøres fangsten som antal yngel pr. 100 m bred.

Resultaterne for yngelundersøgelsen afrapporteres i et kortfattet notat med en præsentation af resultaterne. Notatet skal indeholde en umiddelbar vurdering af faunaen i forhold til forureningens påvirkning.

Resultaterne skal være Miljøstyrelsen i hænde senest den 1. august 2019.

Delpåbud 3

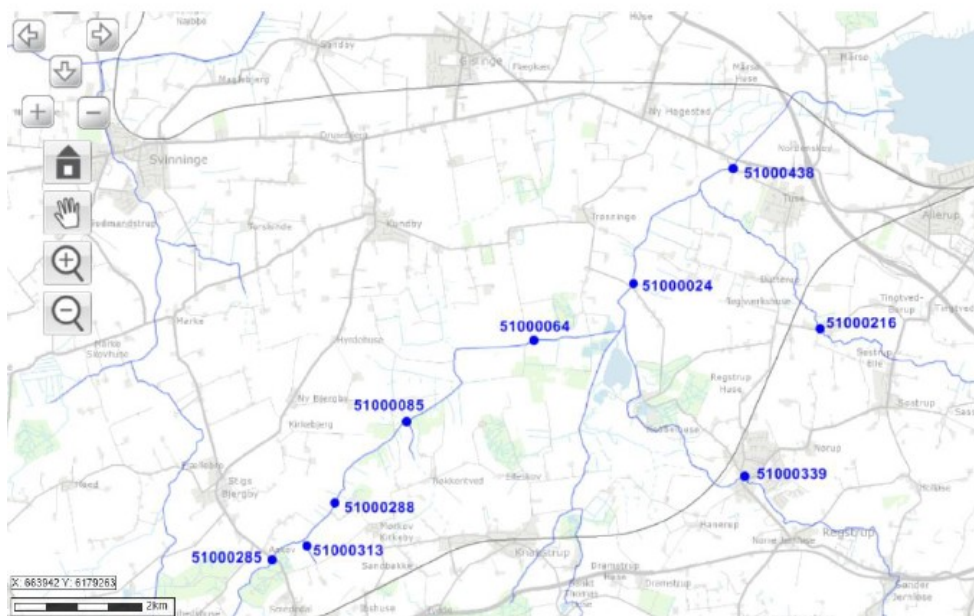
I august 2019 foretages en undersøgelse af fiskebestanden på 9 stationer i Tuse Å vandløbssystemet. Undersøgelserne foretages med elektrofiskeri efter retningslinjerne i DCE's tekniske anvisning for fiskeundersøgelser i vandløb (V18).

Følgende stationer skal indgå i fiskeundersøgelsen:

Stationsnr. og navn	Vandløbs-id.	Vandløb	Formål
51000285 - Askov Mejeri	ros_2.2_01860	Kobbøl Å	Reference
51000313 - Møllerenden	ros_2.2_01880	Møllerenden	Effekt
51000288 - Toftholm	ros_2.2_01860	Kobbøl Å	Effekt
51000085 - Bjergby Enge	o8498_e	Kobbøl Å	Effekt
51000064 - Vognserup Enge	o8498_f	Kobbøl Å	Effekt
51000024 - Nybro	o8498_i	Tuse Å	Effekt
51000438 - Tuse Bro	o9012	Tuse Å	Effekt
51000216 - Borup Bro	o8489_c	Kalvemose Å	Reference
51000339 - Regstrup	o8482_b	Regstrup Å	Reference

Figur 4 Stationer der indgår i fiskeundersøgelse (udarbejdet af NIRAS)

Placeringen af stationer i fiskeundersøgelsen kan ses i Figur 5.

Figur 5 Stationer i fiskeundersøgelsen (udarbejdet af NIRAS).

Resultaterne for fiskeundersøgelsen afrapporteres i et kortfattet notat med en præsentation af resultaterne. Notatet skal indeholde en umiddelbar vurdering af faunaaen i forhold til forureningens påvirkning, samt en vurdering af mulighederne og tidshorizonten for at opnå samme tilstand som før forureningen.

Resultaterne skal være Miljøstyrelsen i hænde senest den 13. september 2019.

Delpåbud 4 - sikkerhedsstillelse

Der skal stilles sikkerhed for Miljøstyrelsens udgifter til sagsbehandling og til håndhævelse af forpligtelserne efter miljøskadelovens § 33, stk. 2 for et beløb på 510.000 kr. Sikkerhedsstillelsen dokumenteres i et sikkerhedsstillelsesdokument, der er udformet og indeholder som specificeret herunder.

Sikkerhedsstillelsens størrelse er fordelt således, at 310.000 kr. vedrører udgiften til Niras og 200.000 kr. vedrører udgiften til Miljøstyrelsens udgifter til sagsbehandling.

Sikkerheden kan stilles ved et forsikringsselskabs garanti for betaling af omkostningerne til opfyldelse af den ansvarliges forpligtelser eller ved bankgaranti eller lignende.

Sikkerhedsstillelsesdokumentet

Det skal fremgå af sikkerhedsstillelsesdokumentet,

- At sikkerhedsstillelsen udstedes til Miljøstyrelsen

- At sikkerhedsstillelsen skal tjene til sikkerhed for Miljøstyrelsens udgifter til sagsbehandling og til håndhævelse af forpligtelserne efter miljøskadelovens § 33, stk. 2, jf. miljøbeskyttelseslovens⁴ § 19.
- At sikkerhedsstillelsen skal udbetales til Miljøstyrelsen på anfordring uden rettergang og uden forudgående henvendelse til Ejvind Larsen, når Miljøstyrelsen meddeler at ville udføre påbudte foranstaltninger på Ejvind Larsens regning, når den fastsatte frist er udløbet, jf. § 33, stk. 2 eller ved opkrævning af Miljøstyrelsens omkostninger i forbindelse med administration eller tilsyn efter miljøskadeloven, jf. bekendtgørelse om dækning af omkostninger i forbindelse med administration og tilsyn efter miljøskadeloven⁵
- At vilkårene i påbuddet kan ændres uden, at det får betydning for vilkår for sikkerheden.
- At sikkerhedsstillelsen alene kan frigives med Miljøstyrelsens samtykke.
- At sikkerhedsstillelsen er uopsigelig.

Ejvind Larsen skal indhente godkendelse fra Miljøstyrelsen, hvis han ønsker at ændre sikkerhedsstillelsen til en anden sikkerhedsstillelsesform eller en anden udbyder (f.eks. til et andet pengeinstitut/ forsikringsselskab). Den stillede sikkerhed kan ikke frigives, før Miljøstyrelsen har godkendt en ny sikkerhedsstillelse.

Dokumentationen skal være MST i hænde senest 4 uger efter modtagelse af påbuddet og gentages ved væsentlige ændringer i genopretningsarbejdet.

Overblik over sagsforløb

De praktiske tiltag/indsatser i forbindelse med udslip af KombiGro til Tuse Å-system kan betragtes som en tre-trinsrakette:

1. Den umiddelbare indsats – akut for at standse og begrænse skaden, og der på oprensning og genopretning af bl.a. gydebanker.
2. Monitorering, jf. nærværende påbud – afdækning af om den umiddelbare indsats har virket og skabt basis for fuld genopretning.
3. Eventuelle supplerende og kompenserende tiltag – på baggrund af monitoreringen vurderes behovet for supplerende tiltag, f.eks. udskiftning af gydebanker og/eller genudsætning af fisk, og for kompenserende tiltag, f.eks. udlægning af skjulesten.

Med forbehold for monitoreringen er det Miljøstyrelsens umiddelbare vurdering, at hurtigheden og omfanget af den umiddelbare indsats vil betyde, at supplerende tiltag muligvis helt overflødiggøres, og kompenserende⁶ tiltag som minimum kan reduceres væsentligt.

⁴ Bekendtgørelse af lov nr. 241 af 13. marts 2019 om miljøbeskyttelse

⁵ Bekendtgørelse nr. 1337 af 25. november 2015 om dækning af omkostninger i forbindelse med administration og tilsyn efter miljøskadeloven

⁶ Kompenserende tiltag i henhold til det lovforberedende arbejde

Det er således Miljøstyrelsens vurdering, at der på nuværende tidspunkt ikke er grundlag for eller vil være proportionalt at træffe bestemmelse om andre indsatser end monitorering, da dette er afgørende for eventuelle videre foranstaltninger.

Begrundelse for påbud

Sagsforløb

Den 6. september 2018 skete der et udslip af KombiGro på ejendommen Ringstedvej 48, 4440 Mørkøv, hvor en lækage på en udbringningsslange tilhørende Ejvind Larsen Vognsegård v. Ejvind Larsen udledte slam til Møllerenden, Kobbøl Å og videre til Tuse Å.

Der er foretaget undersøgelser i Kobbøl Å opstrøms for Møllerenden af Fors Spildevand, DMR, Limno Consult, Orbicon^{7,8,9,10,11,12,13,14}. Undersøgelserne sandsynliggør, at der ikke er tale om nogen påvirkning fra øvrige dele af systemet, og at de negative påvirkninger af Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å således skyldes udslippet af KombiGro.

Der er konstateret en omfattende fiskedød på en strækning over ca. 15 km, som er forårsaget af akut påvirkning med ammoniak fra udslippet af KombiGro.

Der er i tillæg målt lave iltkoncentrationer i Møllerenden og Kobbøl Å i forbindelse med udledningen, som kan have medvirket til fiskedøden.

Der er konstateret en kraftig påvirkning af smådyrsfaunaen i Møllerenden og på en strækning af Kobbøl Å nedstrøms Møllerenden. På det videre forløb af Kobbøl Å og i Tuse Å er der registreret et fald i faunaklassen. Der er tale om en samlet strækning på ca. 15 km.

Påvirkningen af smådyrsfaunaen vurderes også at være sket som følge af høje koncentrationer af ammoniak og lave iltkoncentrationer, som følge af udledningen af KombiGro.

⁷ Udkast til afgørelse om, at der foreligger miljøskade omfattet af miljøskadeloven i forbindelse med forurening med slam i vandløbsstrækningen Møllerenden-Kobbøl Å-Tuse Å i Holbæk Kommune af 26. oktober 2018. Holbæk Kommune.

⁸ Notat og oprensningsplan, Møllerand, Kobbøl Å og Tuse Å, 4300 Holbæk. DMR A/S.

⁹ Vurdering af omfanget af fiskedød efter udslip af novoslam i Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å. Limno Consult 25. september 2018.

¹⁰ Vurdering af effekter på vandløbsstrækningen Møllerand til Kalve Å efter udledning af kombigrosam til vandløbene. DMR A/S 26. september 2018.

¹¹ Sammenstilling og vurdering af effekter på vandløbsstrækningen Møllerand til Kalve Å efter udledning af KombiGrosam til vandløbene. DMR A/S 24. oktober 2018.

¹² DVFI i Tuse Å, 2018. Orbicon A/S 21. September 2018.

¹³ Tuse Å systemet – udslip. Vandløbsbesigtigelse. NIRAS A/S 10. oktober 2018.

¹⁴ Handlungsplan for udbedring af forurening i forbindelse med udslip af slam på Ringstedvej 46, 4440 Mørkøv. NIRAS A/S 11. oktober 2018.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at udslippet af KombiGro i Møllerenden den 6. september 2018 har haft en betydelig og længerevarende negativ påvirkning af Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å¹⁵.

Sammenfattende er det vurderet, at for det biologiske kvalitetselement fisk vil der gå mindst 1½ år fra udledningen er sket inden de angivne tilstandsklasser og/eller bestandstætheder/alderssammensætning, der fandtes før udslippet den 6. september 2018 vurderes igen at være tilstede i Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å. For smådyr anses det for sandsynligt, at det tilsvarende vil tage mere end et år at genoprette tilstanden fra før udslippet.

Tidshorisonten er i vid udstrækning afhængig af, at der ikke længere er nogen negativ påvirkning fra slam samt at gyde- og opvækstområder for fisk og smådyr er reableret.

På baggrund af Miljøstyrelsens bindende udtalelse af 21. december 2018 til Holbæk Kommune, hvori Miljøstyrelsen tilsluttede sig kommunens vurdering af, at udslippet førte til en miljøskade i Å-systemet, traf Holbæk Kommune afgørelse om miljøskade¹⁶. Dermed overgik behandlingen af miljøskadesagen til Miljøstyrelsen. Udslippet har også ført til jordforurening, men da det ikke er en del af miljøskadesagen forbliver behandlingen af jordforureningssagen i Holbæk Kommune og er ikke omfattet af dette påbud.

Hjemmel for delpåbud 1-3

Det følger af miljøskadelovens § 20, at den ansvarlige for miljøskaden skal påbydes at foretage de undersøgelser, som er nødvendige for vurderingen af, hvordan følgerne af en miljøskade afhjælpes. Dette er således hjemlen for delpåbud 1-3.

Hensigten med nærværende påbud er, at miljøtilstanden i Å-systemet genoprettes, så tilstanden bringes tilbage på niveau med umiddelbart før forureningen den 6. september 2018 eller, at det er sandsynliggjort, at dette kan ske inden for en acceptabel tidshorisont. Samtidig skal det sikres, at virksomheden ikke stilles til regnskab for senere hændelser, som virksomheden ikke har indflydelse på, f.eks. eventuel tørke eller store nedbørshændelser.

Afhjælpende foranstaltninger

Som opfølgning på udslippet af KombiGro har virksomheden i forståelse med sit forsikringsselskab frivilligt ladet udføre en række afhjælpende foranstaltninger og undersøgelser i vandløbet (oplyst af NIRAS på møde den 8. marts 2019):

¹⁵ Bindende udtalelse vedrørende udkast af 26. oktober 2018 til afgørelse om miljøskade fra Holbæk Kommune. Miljøstyrelsen 21. december 2018.

¹⁶ Afgørelse om, at der foreligger miljøskade omfattet af miljøskadeloven i forbindelse med forurening med slam i vandløbsstrækningen Møllerenden-Kobbøl Å-Tuse Å i Holbæk Kommune. Holbæk Kommune 10. januar 2019.

- 16. – 25. oktober 2018: Oprensning m. slamsuger i Møllerenden og Kobbel Å (til og med sandfang 1).
- Okt. – nov. 2018: Iltmålinger, vandkemi, vurdering af slamlag, kortlægning af gydebanks.
- 3. – 6. december 2018: Udskiftning af gydebanks i Møllerenden.
- 18. december 2018 + 11. februar 2019: DVFI-prøver i hele å-systemet.
- 18. januar 2019: Registrering af gydeaktivitet på gydebanks.

De udførte undersøgelser har bl.a. vist følgende:

- Vandkemi i Kobbel Å og nedstrøms er ikke længere påvirket af udslippet.
- Vandkemi i Møllerenden – observation af spildevand.
- Iltniveau ok.
- Synlige aflejringer er reduceret markant.

Undersøgelsen af smådyrsfauna den 18. december 2018 viste følgende:

Tabel 2 Oversigt over undersøgelse af smådyrsfauna 18. december 2018 (udarbejdet af NIRAS)

Nr.	Dato	Vandløb	Lokalitet	Station	DVFI 2018	DVFI (årstal)
1	17-12-2018	Kobbel Å	Askov Mejeri	520040	5	5 (2015)
2	17-12-2018	Møllerende	Ns. rørudløb	NY	2	
3	17-12-2018	Møllerende	Os. Kobbel Å v. for Mørkøv Kirke	520043	3	4 (2005)
4	17-12-2018	Kobbel Å	Ø. for Langevej	520045	3	5 (2011)
5	17-12-2018	Kobbel Å	Trønninge Bro/Lodskov	520052	4	4 (2018)
6	17-12-2018	Tuse Å	Nybro	520010	4	4 (2018)
7	17-12-2018	Tuse Å	Tuse Bro	521060	5	4 (2012)

Undersøgelsen af smådyrsfauna den 11. februar 2019 viste følgende:

Tabel 3 Oversigt over undersøgelse af smådyrsfauna 11. februar 2019 (udarbejdet af NIRAS)

Nr.	Dato	Vandløb	Lokalitet	Station	DVFI 2019	DVFI 12-2018	DVFI** (årstal)
1	11/02/2019	Kobbel Å	Askov Mejeri	520040*	4*	5	5 (2015)
2	11/02/2019	Møllerende	70 m ns. rørudløb	520051	3	2	
3	11/02/2019	Møllerende	Os. Kobbel Å v. for Mørkøv Kirke	520043	3	3	4 (2005)
4	11/02/2019	Kobbel Å	Ø. for Langevej	520045	3	3	5 (2011)
5	11/02/2019	Kobbel Å	Trønninge Bro/Lodskov	520052	4	4	4 (2018)
6	11/02/2019	Tuse Å	S. for vådområde v. Løvenborg	520075*	4		4 (2014)
7	11/02/2019	Regstrup Å	Løvenborg	520008*	4*		5 (2018)
8	11/02/2019	Tuse Å	Nybro	520010	5**	4	4 (2018)
9	11/02/2019	Kalvemose Å	N. for Møsthuse	526050*	5		4 (2012)
10	11/02/2019	Tuse Å	Tuse Bro	521060	5	5	4 (2012)

*BACI-funktion. **Tæt på DVFI 5.

Generelt viser undersøgelser af smådyrsfaunaen som angivet i Tabel 2 og Tabel 3, at den største påvirkning ses i Møllerenden og Kobbøl Å og at smådyrsfaunaen er i bedring efter udslippet.

Det vurderes, at den foretagne indsats med opsamling af slam i oktober 2018 har haft en positiv effekt på udviklingen i vandløbene.

Miljøstyrelsens besigtigelse

Miljøstyrelsen har den 20. februar 2019 besigtiget de berørte strækninger i Møllerenden (både privat og offentlig del), Kobbøl Å og Tuse Å.

Generelt og visuelt bedømt, så var der ikke synlige spor af slam på de berørte strækninger i Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å.

De udlagte gydebanker (december 2018) i den offentlige del af Møllerenden var i nogen grad bevokset med alger, som kan være forårsaget af tilført spildevand. Der havde ikke været gydeaktivitet i de udlagte gydebanker.

Der havde været gydeaktivitet på en større del af de tilgængelige gydebanker på den berørte strækning i Kobbøl Å. Gruset så generelt rent ud på overfladen uden væsentlige aflejringer. Der er ikke foretaget undersøgelser af miljøet nede i gydebankerne.

Foto 1 Gydebanke i Kobbøl Å 20. februar 2019.

Vurdering

Overordnet set indikerer de foretagne undersøgelser, at miljøtilstanden på de berørte strækninger i Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å er i bedring, når der bedømmes på smådyrsfaunaen. Det understøttes af de foretagne kemiske målinger og af, at der ikke kan konstateres synlige aflejringer af slam.

Det er endnu ikke muligt at vurdere påvirkningen på fisk, da udkommet af bl.a. gydningen i Kobbøl Å i vinteren 2018/2019 endnu ikke er kendt.

For at kunne bedømme hvorvidt, der er behov for yderligere fysiske tiltag til afhjælpning af påvirkningen fra udslippet af slam, vil det være nødvendigt, at der foretages yderligere undersøgelser på de berørte strækninger. Undersøgelser/monitoring er beskrevet i delpåbud 1-3.

Miljøstyrelsen har foretaget en vurdering af omkostningerne af de egnede tekniske oprensningsmetoder over for den risiko, som fjernes. Der er lagt vægt på, at der er tale om en betydelig forurening af et stort vandsystem med længerevarende effekter samt at den oprindelige miljøtilstand skal genoprettes så hurtigt som muligt.

Ud fra en samlet betragtning (økonomi, tidshorisont og miljøeffekt) vurderer Miljøstyrelsen, at den benyttede metode, hvor virksomheden frivilligt har gennemført en umiddelbar fjernelse af så meget forurening som muligt kombineret med hurtig slamsugning af vandløbsdelen nærmest kilden/uheldsstedet, har været en proportional indsats. Det skal understreges, at hurtigheden, hvormed indsatsen kom i gang, i sig selv vurderes at have reduceret omfanget af den potentielle forurening og dermed prisen for genopretning væsentligt.

Det mest hensigtsmæssige videre forløb er monitoring til dokumentation for effekten af den hidtidige indsats. Hvis monitoringen viser, at indsatsen har etableret en tilstrækkelig forbedring, og at grundlaget for, at genbanken¹⁷ i området kan klare resten af genopretningen indenfor en tilfredsstillende tid, vil denne løsning være at foretrække. Uanset udfaldet af monitoringen vurderer Miljøstyrelsen ikke, at de samlede omkostninger strider imod det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Hvis monitoringen mod forventning viser, at de afhjælpende foranstaltninger ikke har været tilstrækkelige til genopretning og derudover sandsynliggør, at genopretningen ikke vil være nået inden for få år, vurderer Miljøstyrelsen, at der foreligger nye oplysninger i sagen. Det vil så blive nødvendigt at iværksætte supplerende eventuelt kompenserende afhjælpning i form af supplerende genopretningspåbud, f.eks. om luftning af gydebanker eller genudsætning af fisk.

I givet fald varsles det med et nyt påbud.

Sikkerhedsstillelse – hjemmel og beregning

Sikkerhedsstillelse kræves efter miljøskadelovens § 19, stk. 1 og 2.

¹⁷ Genbanken bruges her om den tilbageværende oprindelige population af de forskellige arter i det berørte og tilstødende områder som basis for repopulation af det berørte område

Ejvind Larsen skal stille sikkerhed for Miljøstyrelsens udgifter til sagsbehandling og til håndhævelse af forpligtelserne efter miljøskadelovens § 33, stk. 2, jf. miljøskadelovens § 19, stk. 1. Miljøstyrelsen fastsætter endvidere sikkerhedens størrelse og andre vilkår, jf. § 19, stk. 2.

Sikkerheden i medfør af § 33, stk. 2 er fastsat på baggrund af mail af 8. april 2019 fra DLA Piper, suppleret med mail af 11. april 2019 fra Niras, hvorefter udgifterne til Niras er fastsat til 310.000 kr. efter oplysning fra samme.

Miljøstyrelsen opkræver betaling fra den ansvarlige til dækning af omkostninger i forbindelse med administration og tilsyn efter miljøskadelovens kapitel 2-6. Miljøstyrelsen opkræver hvert år i november måned betaling fra den ansvarlige, hvor Miljøstyrelsen har haft udgifter til administration og tilsyn i perioden fra 1. november i det foregående år til 1. november i det indeværende år, medmindre betaling allerede er opkrævet. Betalingen opgøres efter de nærmere takster og regler, som er fastsat i bekendtgørelsen nr. 1337 af 25. november 2015 bilag 1. Timetaksten reguleres årligt. Det pristalsregulerede grundbeløb for 2019 er 700,82 kr. pr time.

Miljøstyrelsen har indtil primo april 2019 anvendt omkring 100 timer på miljøskadesagen. Miljøstyrelsen har på baggrund heraf og efter skøn, hvor sagens omfang og karakter er inddraget, fastsat sikkerheden for omkostninger som erfaringsmæssigt vurderes passende.

Miljøstyrelsens omkostninger er fastsat til 200.000 kr.

DLA Piper har oplyst Miljøstyrelsen om, at forsikringsselskabet Alm. Brand Forsikring dækker for ansvar vedr. miljøskadeloven. Alm. Brand Forsikring har fra påbegyndelsen af sagen dækket samtlige omkostninger. Miljøstyrelsen har på denne baggrund og i dette konkrete tilfælde fundet, at sikkerhedsstillelsen mest hensigtsmæssigt kan ske ved et sikkerhedsstillelsesdokument fra forsikringen.

Underskrevet sikkerhedsstillelsesdokument er modtaget den 24. maj 2019.

Virksomhedens og andre parter bemærkninger til varsel om påbud af 2. maj 2019

Miljøstyrelsen varslede den 2. maj 2019 påbud om genopretning af hidtidig tilstand i Tuse Å-system til virksomheden, dennes forsikringsselskab, advokat og rådgiver, samt til kommunen.

Miljøstyrelsen har den 21. maj 2019 modtaget følgende bemærkninger fra DLA Piper Denmark Law Firm P/S f/ Ejvind Larsen Vognsegård og Alm. Brand Forsikring:

"På vegne af Ejvind Larsen Vognsegård/Alm. Brand skal vi hermed vende tilbage med bemærkninger til Miljøstyrelsens varsel og partshøring om påbud om genopretning af hidtidig tilstand i Tuse Å af 2. maj 2019:

Varslet om påbud ligger for så vidt angår delpåbud 1-3 helt op af Niras' oplæg til monitoringsplan, Tuse Å fra marts 2019, som fremsendt til Miljøstyrelsen den 18.

marts 2019 og med en tilføjelse af prøvetagning vedrørende smådyr, som drøftet mellem Miljøstyrelsen og Niras i begyndelsen af april.

Vedrørende delpåbud 4 om luftning af gydebanker er dette ikke med i oplægget til monitoring fra Niras. Som det fremgår af varslet, er dette påbud en option, der først bliver relevant, hvis monitoringen (jf. delpåbud 1-3) viser, at de udførte foranstaltninger ikke har hjulpet tilstrækkeligt. Det fremgår ligeledes, at det i dette tilfælde vil være Ejvind Larsen Vognsegård (Niras), der skal komme med et oplæg til omfang og metode.

Den sikkerhedsstillelse, som Miljøstyrelsen anmoder om, i alt kr. 510.000, omfatter dels Niras' estimerede omkostninger til udførelse af delpåbud 1-3 på kr. 310.000, og Miljøstyrelsens omkostninger til sagsbehandling, kr. 200.000. Vedrørende delpåbud 4, antages det herefter, at der tages stilling til eventuel yderligere sikkerhedsstillelse efterfølgende, hvis delpåbud 4 skal opfyldes. Dette bør for en god ordens skyld fremgå af påbuddet.

Udover ovenstående bemærkning om behov for præcisering i forhold til sikkerhedsstillelsen for delpåbud 4, kan varsel om påbud således accepteres. Vi vil på vegne af Alm. Brand herefter fremsende udfyldt blanket vedrørende garanti for sikkerhedsstillelse på kr. 510.000."

Miljøstyrelsen har givet Tuse Å's Ørredsammenslutning, TØS, fristforlængelse til den 7. juni 2019 og her modtaget følgende bemærkninger:

"I Tuse Å's Ørredsammenslutning takker vi for at blive inddraget i denne, så triste, Miljøskadesag.

Tuse Å's Ørredsammenslutning (TØS) har igennem mange årtier sikret Vand- og Fiskeplejen i Tuse Å-systemet, idet vi har gennemført utallige restaureringsprojekter, sikret fri passage, udsat lokalt tilpassede ørreder og på alle måder bidraget til, at Tuse Å-systemet fra at være en ørredtom afvandingskanal tidligere, til i dag at være et af Sjællands bedste ørredvandløb.

Forureningen af Møllerenden, Kobbøl Å og Tuse Å den 6. september 2018 satte dog en brat stopper for denne positive udvikling af Tuse Å-systemet. Alle fisk, og invertebrater gik til, som følge af forureningen.

I TØS er vi derfor glade for, Miljøstyrelsen gennem Påbud A mod skadevolder, har til hensigt at bringe miljøtilstanden tilbage til et niveau som umiddelbart før forureningen.

TØS har dog et par kommentarer til delpåbud 1-3, der tager udgangspunkt i en større monitoring af vandløbssystemet.

Delpåbud 2 og 3 indeholder et meget stort antal bestandsanalyser på gydebankerne i Møllerenden, Kobbøl Å, og Tuse Å vha. elektrofiskeri. Det er en fin måde at konstatere, om vinterens gydning har været succesfuld i disse vandløb.

Men denne metode giver ikke et billede af bestandens størrelse, og dermed forureningens negative konsekvens alene.

Vi har nemlig kunnet konstatere under vinterens estimat for størrelsen af gydebestanden i **hele** Tuse Å-systemet, at der er langt færre gydegravninger denne vinter i forhold til de tidligere år.

Det drejer sig om en **halvering** i hele Tuse Å-systemet.

Undersøgelserne i delmål 2 og 3 tager nemlig ikke højde for, at de gydemodne havørreder, der gik til grunde i hovedløbet (Tuse Å) den 6. september, også var på gydevandring til Tuse Å-systemets øvrige tilløb, Regstrup Å og Kalvemose Å. Netop den meget nedbørsfattige sommer (2018) gjorde, at alle gydemodne fisk opholdt sig i hovedløbet, og dermed gik også de havørreder, der ville gyde i de øvrige tilløb til grunde og dermed er bestanden i de øvrige tilløb til Tuse Å også påvirket.

En anden vigtig detalje i Delpåbud 3 er, at Limno Consults undersøgelser af fiskebestanden, foregår i oktober måned, -efter sidste grødeskæring.

Derfor bør monitoringen i Delpåbud 3 ligeledes foretages i oktober måned, hvis Limno Consults monitorering skal bruges som reference til monitoringen af Delpåbud 3.

Foretager man monitorering på et tidligere tidspunkt, og i særdeleshed inden grødeskæring, kan man efter TØS' bedste overbevisning ikke bruge denne reference og man vil sandsynligvis finde større tætheder end referencen.

TØS stiller sig ligeledes tvivlende overfor begrundelsen for Påbudet ift. det biologiske kvalitetselement 'fisk', hvor det skønnes at tage mindst 1½ år fra udledningen skete, til de angivne tilstandsklasser og/eller bestandstætheder/alderssammensætning igen vurderes at være til stede, idet fagkunds-kaben DTU Aqua, Limno Consult etc. skønner i sagsakterne, at der vil gå 3-5 år før bestanden er re-etableret til niveauet fra før forureningen.

Alene alderssammensætningen skønnes at skyde forbi, idet der i Tuse Å-systemet findes/fandtes bækørreder, der er 8-9 år gamle og som sådan er særligt værdifulde fisk.

Baggrunden for denne værdi-sættelse skal bl.a. ses i lyset af, at Tuse Å's ørredbestand er genetisk lokalt tilpasset.

Netop denne lokale tilpasning og den genetiske variation er en helt essentiel pointe og har følgende konsekvenser for Delpåbud 4 (hvis det skulle blive aktuelt):

1. Hvis fiskebestanden skal re-etableres vha. udsætning, skal det ske med fisk med lokal tilpasning og man kan derfor ikke blot købe fisk, der har en anden genetisk sammensætning.
2. Hvis fiskebestanden skal re-etableres vha. udsætning, skal det derfor være med fisk fra Tuse Å-systemet, hvilket paradoksalt vil betyde, at for at forøge bestanden skal man altså tage en del af de fisk, der helt naturligt har vist sig egnede til vandløbet.
3. Dette paradoks blev vi derfor dybt involverede i tilbage i efteråret 2018, idet vi afstod fra at opfiske disse lokalt tilpassede moderfisk til avlsarbejdet (som vi er forpligtet til gennem Fiskeplejen på Iseffjorden, der administreres af DTU Aqua), idet vi rådført af DTU Aqua besluttede ikke at tage

fisk fra den, -i forbindelse med forureningen, kraftigt decimerede gydebestand. Udsætningen af ørredsmolt beløber sig til ca. 100.000.- kr.

Ovenstående paradoks, -eller binding om man vil, besværliggør naturligvis re-etableringen af fiskebestanden, idet man ikke kan købe sig til succès.

Netop denne vigtige pointe har vi drøftet med Alm. Brand, idet TØS var vært for et møde for at finde en pragmatisk løsning for TØS og vores mellemværende med Alm. Brand, der repræsenterer skadevolder.

I første omgang sendte vi et erstatningskrav (bilag 1), og blev derefter kontaktet af Alm. Brand.

TØS foreslog under dette møde, at når man ikke kan købe fisk på baggrund af den manglende lokale tilpasning, ville den bedste måde at booste bestanden på, være at lave et antal restaureringsprojekter, der har en meget større positiv effekt end at udsætte fisk.

TØS foreslog derfor en løsning mellem Alm. Brand og TØS, at vi tog initiativ til 4 restaureringsprojekter i Tuse Å-systemet á 25.000.- kr/stk. over 4 år.

I alt et beløb på 100.000.- kr til restaureringsprojekter, der udføres af TØS, men betales af Alm. Brand.

Restaureringsprojekterne er ikke bundet op i den forurenede del af Tuse Å-systemet, idet fisk jo som bekendt kan svømme frit, og derfor også vil have glæde af tiltag i de øvrige tilløb til Tuse Å-systemet.

Udover denne pragmatiske løsning, som vi kunne se en fornuftig løsning i for alle parter, er det ikke nogen hemmelighed, at vi som forening, har lidt tab som følge af forureningen.

Vi måtte øjeblikkeligt den 6. september stoppe al fiskeri i Tuse Å, -et fiskeri vores medlemmer køber sig til gennem medlemskab af TØS.

Forureningen har derfor naturligvis haft konsekvenser for vores medlemstal, idet en snes medlemmer ikke har ønsket at forny medlemskabet som følge af forureningen.

Ligeledes har vi lidt tab ved manglende indtægt ved salg af æg, foruden en frivillig udsætning af bækørreder i sommeren 2018, der naturligvis gik tabt.

Vi har derfor bedt Alm. Brand om compensation for disse manglende indtægter i størrelsesorden 25.000.- kr.

Vi driver en forening, der er helt afgørende for Fiskeplejen i Tuse Å-systemet, og uden vores frivillige indsats, bl.a. gennem registrering af gydegravninger, opfiskning af moderfisk, udsætning af mundingssmolt, restaureringsprojekter etc. vil det være overordentlig svært at opfylde Delpåbud 2-3, og Delpåbud 4.

Vi håber, med denne Miljøskadesag, der os bekendt er den første af sin art i Danmark siden loven blev vedtaget for 10 år siden, at formålet med denne vil bidrage til, at der i fremtiden bliver stillet krav til udbringning af gylle eller gyllelignende stoffer således, at den slags forureninger ikke finder sted i det omfang (100 tons), som i dette tilfælde.

Vi er målløse over, at der ikke skal være rutinemæssigt visuelt opsyn med den slags simple slanger, hvor der transporteres gylle under stort tryk over store afstande.

Tryk-alarm er tilsyneladende ikke nok, og om ikke andet er vi forundrede over, at forsikringsselskabet ikke har stillet krav om dette, for at forsikre skadevolder. Denne udbringning af mange tusinde tons gylle er meget besparende mandskabsmæssigt og dermed økonomisk god for landbruget, fremfor at skulle transportere det i tank-vogne, gyllevogne etc. Netop dette besparende element kunne sikre, at der var råd til at besigtige den slags trykslanger visuelt med korte intervaller således, at lækager opdages hurtigere og dermed begrænser omfanget af forureningen ved uheld, lækager, eller simpelt sløseri. En stadig stigende del af landbruget bruger denne metode, og der mangler i den grad lovgivning og retningslinjer for denne form for udbringning.

TØS stiller sig naturligvis til rådighed for yderligere uddybning af ovenstående og vil meget gerne samarbejde om de bedste løsninger. Ligeledes ønsker vi inddragelse i det hele taget, og vi vil meget gerne orienteres løbende om sagen.”

Miljøstyrelsen har den 23. maj 2019 modtaget følgende bemærkninger fra Holbæk Kommune:

”Holbæk Kommune er lidt usikre på, om alle de seneste data er indarbejdet i påbuddet. Vedhæftet finder i derfor en opsummering over ”nye data miljøskadesag”, samt to undersøgelser, som blev lavet i Tuse Å i 2018.

Det er ikke Holbæk Kommunes vurdering, at disse data ændrer på det overordnede billede af den tidligere status for Tuse Å og dermed heller ikke på konsekvensvurderingen.

Holbæk Kommune har derudover ingen kommentarer til det varslede påbud.”

Miljøstyrelsens bemærkninger til høringssvar

På baggrund af de modtagne bemærkninger fra virksomheden har Miljøstyrelsen fundet anledning til at udtage delpåbud 4, da der er tale om et muligt uaktuelt påbud, hvorfor det ikke vil være proportionalt at anmode virksomheden om sikkerhedsstillelse herfor. Der vil efter opfyldelse af delpåbud 1-3 blive taget stilling til, hvorvidt delpåbud 4 vil blive aktuelt, hvorefter der vil ske genvarsling.

Det tidligere delpåbud 4 gengives herunder for fuldstændighedens skyld. Med fjernelse af dette delpåbud ændres delpåbuddet om sikkerhedsstillelse fra nr. 5 i varslet til nr. 4 i nærværende påbud:

”Delpåbud 4 (kan udelades afhængigt af Miljøstyrelsens vurdering af resultaterne af delpåbud 1-3)

Gydebankerne som er angivet i **Figur 3** skal luftes – omfang og metode skal godkendes af Miljøstyrelsen. Viser fiskeundersøgelserne, at der ikke er nogen produktion eller en svarende til enten opnåelse - eller sandsynlig opnåelse - af et givet miljømål for fisk skal gydebankerne erstattes ved at det eksisterende

grus opgraves, renses og genudlægges. Evt. kan det eksisterende grus suppleres af nyt grus. Det miljømål, der skal være opnået for at undgå erstatning af gydebankskerne skal svare til de eksisterende tilstandsklasser for fisk før udslippet på de berørte strækninger, som det kan ses i Tabel 1. Beregning af indeks (DFFVa og DFFVø) skal ske som angivet i videnskabelig rapport fra DCE om Dansk Fiskeindeks For Vandløb (DFFV)¹⁸.

Dokumentation for gennemførelse af arbejdet skal være Miljøstyrelsen i hænde senest den 15. oktober 2019. Delpåbuddet kan frafaldes af Miljøstyrelsen, hvis miljømålet for delpåbud 3 er nået.”

Miljøstyrelsen har følgende bemærkninger til høringssvaret fra TØS:

Miljøstyrelsen er opmærksom på og enig i, at undersøgelser af bestanden på gydebanks og undersøgelser af fiskebestanden i øvrigt, som angivet i påbuddet på de berørte strækninger af Møllerenden og Kobbek Å, ikke giver et billede af bestandens samlede størrelse i Tuse Å systemet og den samlede negative konsekvens af udslippet af KombiGro.

Det fremgår af Miljøstyrelsens bindende udtalelse af 20. december 2018 vedrørende udkast af 26. oktober 2018 til afgørelse om miljøskade fra Holbæk Kommune, at som følge af tabet af opgangsfisk kan gydningen på andre strækninger end de umiddelbart berørte også være påvirket af udslippet.

Undersøgelserne på de registrerede gydebanks og af yngel på de stationer, der indgår som en del af overvågningen, har til formål at belyse, hvorvidt udslippet påvirker fiskebestanden, f.eks. gennem sedimentation, i en sådan grad, at der ikke er grundlag for en retablering af bestanden, så den opnår det omfang som tidligere undersøgelser har konstateret. Undersøgelserne vil også belyse, hvorvidt den foretagne opsamling af sediment fra udslippet har haft en effekt.

Skulle undersøgelserne påvise, at tilstanden på de berørte strækninger ikke tillader en succesfuld gydning og opvækst af yngel, så vil det være et grundlag for at påbyde foranstaltninger til genopretning af gydeområderne på de berørte strækninger, f.eks. ved beluftning af gydebankskerne eller ved udlægning af supplerende materiale.

På baggrund af fremsendt materiale fra TØS af 10. juni 2019 ses det, at der ved optælling af gydebanks i Kalvemose Å er et væsentlig lavere antal gydebanks i vandløbet end i øvrige år. Der ses ofte en år til år variation i fiskebestande og dermed gydeaktivitet, men det kan ikke udelukkes, at der er en sammenhæng med udslippet i september 2018 ved at et antal havørreder på gydevandring er gået tabt.

¹⁸ Kristensen, E.A., Jepsen, N., Nielsen, J., Pedersen, S. & Koed A. 2014. Dansk Fiskeindeks For Vandløb (DFFV). Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 58 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 95 <http://dce2.au.dk/pub/SR95.pdf>

Da der ikke er sket en negativ påvirkning af gydesubstratet i Kalvemose Å og øvrige tilløb ved udslippet i september 2018, så må det antages, at den del af bestanden, som har været i havet i perioden for udslippet uden videre vil kunne anvende disse strækninger fremover og herved inden for en rimelig tid retablere bestanden ved de årgange af ørreder, som har befundet sig i havet på tidspunktet for udslippet.

En øgning af tilgængeligt gydeareal i tilløbene til Tuse Å vil potentielt kunne øge mængden af ørredyngel og derved bidrage til en hurtigere øgning af den samlede ørredbestand i Tuse Å-systemet. Det vurderes, at de vigtigste tilløb til Tuse Å er Kalvemose Å og Regstrup Å, og at det vil kræve en forholdsvis detaljeret gennemgang at beskrive projekter til restaurering ved udlægning af gydegrus. Det vil være nødvendigt både at beskrive omfanget af substrat til udlægning og forholde sig til de respektive vandløbs kapacitet i forhold til at understøtte en øget mængde af ørredyngel. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke vil være en proportionalitet i sådanne krav, da en udlægning af supplerende materiale holdes op imod, at der i begge ovennævnte tilløb findes betydelige strækninger med gode fysiske forhold for ørreder.

Undersøgelserne af fiskebestanden foregår efter retningslinjerne i DCE's tekniske anvisning for fiskeundersøgelser i vandløb (V18). Heraf fremgår det bl.a., at undersøgelserne foretages i perioden 1. juli til 31. oktober. Undersøgelsesernes referencer vil bl.a. være undersøgelser foretaget af Limno Consult, DTU Aqua og staten i øvrigt.

Det er valgt at lægge undersøgelserne på et tidspunkt, som tillader en indsats i forhold til genopretning af gydearealer inden gydeperioden i 2019, hvis resultaterne peger på et behov herfor. Viser undersøgelserne, at de eksisterende gydearealer fungerer i forhold til at producere yngel, så vil det indikere, at udslippet ikke påvirker disse gydearealer negativt eller at indsatsen med at fjerne slam har været gavnlig. Den påbudte monitoring har ikke til formål at påvise eventuelle negative effekter af grødeskæring på fiskebestanden, hvorfor dette ikke vil indgå i monitoringen.

Der vil sandsynligvis være en forskel i tiden for genopretning, når der skelnes mellem tilstandsklasser, som på hovedparten af de berørte strækninger fastsættes på baggrund af ørredyngel, den samlede tæthed af fiskebestandene og deres alderssammensætning, bl.a. som følge af at en vis andel af voksne individer er gået tabt. Derfor er der også angivet en horisont på mindst 1 1/2 år og for bækørreder sandsynligvis væsentligt længere, men under alle omstændigheder tilstrækkelig længe til at argumentere for, at udslippet har resulteret i en miljøskade.

I tilfælde af påbud om eventuel udsætning vil et sådant basere sig på fiskeplejens retningslinjer om at benytte fisk af lokal oprindelse og under hensyn til bestandens samlede tilstand. Det vurderes dog, at det for nuværende ikke vil være hensigtsmæssigt at opfiske moderfisk i Tuse Å systemet til brug for udsætning, da det vil formindske den naturlige produktion af ørredyngel i systemet og derved potentielt kan forlænge perioden for genskabelse af den samlede ørredbestand.

Af planen for fiskepleje for vandløb til Isefjorden fremgår det, at udsætningen i Tuse Å systemet samlet udgøres af en mundingsudsætning på 36.000 smolt. Udsætningen af smolt må antages at være en del af den samlede fiskepleje for Isefjorden og ikke alene af afgørende betydning for at opfylde miljømålet for fisk i Tuse Å-systemet.

Ved den planlagte monitorering af gydearealer og fiskebestand i Møllerenden og Kobbøl Å vil der opnås et billede af, om de fysiske forhold er i en sådan stand, at det gennem naturlig gydning vil være muligt at retablere ørredbestanden på de direkte berørte strækninger af Tuse Å og på de indirekte berørte strækninger opstrøms og i tilløbene. Udgangspunktet vil være at de tilstandsklasser, som er registreret inden udslippet skal kunne opnås, og det vil i medfør af miljøskadebegrebet ikke være mulighed for at kræve tiltag, der skal tage hensyn til en produktion, der ligger ud over vandløbets kapacitet på tidspunktet umiddelbart før udslippet. Miljøstyrelsens udgangspunkt er, at der skal ske en retablering af forholdene på de berørte strækninger af Tuse Å systemet, således at de berørte bestande af vandløbsorganismer i form af fisk og smådyr inden for en rimelig tidshorisont kan retableres. Dette sker efter Miljøstyrelsens vurdering bedst ved at sikre at de fysiske forhold retableres til en tilstand som før udslippet i september 2018. I nærværende sag er det bl.a. sket ved en opsamling af slam, og det kan komme på tale at ske ved at sikre eksisterende gydebankers funktion. Hvis sådanne tiltag gennem den planlagte monitorering viser sig utilstrækkelige, har Miljøstyrelsen mulighed for at påbyde supplerende foranstaltninger som f.eks. udsætning af fisk eller andet.

Miljøstyrelsen har gennemgået det af Holbæk Kommune fremsendte supplerende materiale og det giver ikke anledning til ændringer i Miljøstyrelsens vurderinger af sagen.

Øvrige oplysninger

Miljøstyrelsen har, jf. § 33, stk. 2 om selvhjælpshandling i miljøskadeloven mulighed for at foretage oprensning på virksomhedens regning, hvis dette skønnes nødvendigt, og hvis påbuddet ikke efterkommes. En sådan afgørelse kan ikke påklages til anden myndighed, jf. § 33, stk. 3 i miljøskadeloven.

Det skal oplyses, at virksomheden har ret til aktindsigt.

Klagevejledning

Følgende kan klage over afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

- afgørelsens adressat
- enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser,
- lokale foreninger og organisationer, som har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål,

- lokale foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
- berørte myndigheder

Nærværende påbud er en afgørelse efter Miljøskadelovens kapitel 2 og 3. Miljøstyrelsen skal gøre opmærksom på, at det er i forbindelse med meddelelse af nærværende påbud, at der derfor er mulighed for at klage over

1. Miljøstyrelsens Bindende udtalelse af 21. december 2018 vedrørende udkast af 26. oktober 2018 til afgørelse om miljøskade fra Holbæk Kommune¹⁹, og
2. Holbæk Kommunes Afgørelse af 10. januar 2019 om, at der foreligger miljøskade omfattet af miljøskadeloven i forbindelse med forurening med slam i vandløbsstrækningen Møllerenden-Kobbøl Å-Tuse Å i Holbæk Kommune²⁰.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, herunder Miljøstyrelsens bindende udtalelse af 21. december 2018 til Holbæk kommunes vurdering af at der foreligger miljøskade (udtalelsen og kommunens afgørelse vedlægges) kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Miljøstyrelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Miljøstyrelsen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 for private og kr. 1800 for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<http://nmkn.dk/klage/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Miljøstyrelsen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest den 29. juli 2019.

En klage har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet eller Miljøstyrelsen bestemmer andet.

¹⁹ Jf. § 2, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1460 af 7. december 2015 om indhentelse af udtalelse om miljøskade m.v.

²⁰ Jf. § 73 h, stk. 4 i Miljøbeskyttelsesloven

Søgsmål

Hvis man ønsker at anlægge et søgsmål om afgørelsen ved domstolene, skal det ske senest 12 måneder efter, at Miljøstyrelsen har meddelt afgørelsen.

Offentliggørelse og annoncering

Miljøstyrelsens afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på www.mst.dk.

Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Med venlig hilsen

Søren Jensen
+45 29 61 87 03
soeje@mst.dk

Kopi til:

- Holbæk Kommune (post@holb.dk og subac@holb.dk)
- Alm. Brand Forsikring (skade.ansvar@almbrand.dk, abrjzi@almbrand.dk, rjwc@almbrand.dk)
- DLA Piper Denmark Law Firm P/S (line.marie.pedersen@dk.dlapiper.com og dorte.carlsson@dlapiper.com)
- NIRAS (CAB@NIRAS.DK og BJP@NIRAS.DK)
- Dansk Miljørådgivning A/S, DMR (slagelse@dmr.dk)
- Tuse Å's Ørredsammenslutning, TØS (runehylby@gmail.com)